

DR. JUHÁSZ FERENC
okl. gépészmérnök

DR. NAGY GÉZA
okl. gépészmérnök

ÖMLESZTETT ANYAGOK RAKODÓGÉPEI

KLTE MFK Könyvtára
DEBRECEN

MŰSZAKI KÖNYVKIADÓ, BUDAPEST, 1985.

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	9
1. A rakodási munkák jelentősége az anyagmozgatáson belül	11
2. A mozgatásra kerülő ömlesztett anyagok tulajdonságai	13
3. A rakodógépek és -berendezések osztályozása	35
4. Rakodógépek	39
4.1. Szakaszos működésű, helyhez kötött berendezések	39
4.1.1. A géplapát	39
4.1.2. Vonókötteles rakodóberendezések	58
4.1.2.1. Vonókötteles kaparóberendezések	58
4.1.2.2. Közepes nyújsági beton és habarcsstelepek vonóládás adalfékanyag-begyűjtői	62
4.1.2.3. A vonókötteles kaparóberendezések teljesítőképessége	75
4.1.3. Vasútkocsi-kirakók	78
4.1.3.1. Lapátos vasútkocsi-kirakók	79
4.1.3.2. Csigás vasútkocsi-kirakók	89
4.1.3.3. Serlegsoros vasútkocsi-kirakók	92
4.1.3.4. Kaparólánccos vasútkocsi-kirakók	96
4.1.3.5. Marótárcsás vasútkocsi-kirakók	100
4.1.3.6. Pneumatikus vasútkocsi-űrítők	102
4.1.3.7. Víz-sugaras vasútkocsi-űrítők	115
4.1.3.8. Szakaszos anyagkihordású vasútkocsi-kirakók	117
4.1.4. Vasútkocsi-buktatók	120
4.1.4.1. Homlokbutatók	121
4.1.4.2. Oldal- és körbuktatók	132
4.1.4.3. Fedett vasúti kocsik buktatóberendezései	137
4.1.4.4. Különleges vasútkocsi-buktatók	142
4.1.5. Vasúti rakodóberendezések telepítésének főbb szempontjai	148
4.1.6. Közútijármű-buktatók	151
4.1.7. Hajóűrítők	159
4.2. Szakaszos működésű, kanalas, magajáró rakodógépek	168
4.2.1. A kanalas rakodógépek alkalmazási területe és főbb műszaki jellemzői	168

4.2.2.	A homlokrakodó	171
4.2.3.	Fejfeletti rakodógépek	188
4.2.4.	Forgórakodók	194
4.2.5.	A kotró-rakodó gép	201
4.2.6.	Traktorral működtetett rakodógépek	207
4.2.7.	Kanalas rakodógépek kanálmozgató szerkezetei	212
4.2.7.1.	A különböző rakodókanalak kialakítása	212
4.2.7.2.	Kanálmozgató szerkezetek kialakítása	228
4.2.7.3.	Cserélhető munkaszerelek kialakítása	232
4.2.8.	Kanalas rakodógépek erőátviteli szerkezetei	251
4.2.8.1.	A kanalas rakodógépek hidraulikus erőátviteli rendszerei	257
4.2.9.	A kanalas rakodógépek járószerkezete és kormányzása	264
4.2.9.1.	Kerek járószerkezetek	264
4.2.9.2.	Lánctalpas járószerkezetek	270
4.2.9.3.	Féllánctalpas járószerkezetek	283
4.2.10.	Kanalas rakodógépek állékonytsága	284
4.2.10.1.	Rakodógépek hosszirányú állékonytsága	284
4.2.10.2.	Rakodógépek keresztirányú állékonytsága	287
4.3.	Munkavégzés kanalas rakodógéppel	289
4.3.1.	A kanalas rakodógépek teljesítőképességének meghatározása	295
4.3.2.	A kanalas rakodógépek erőtani számításai	298
4.3.3.	Kanalas rakodógépek vizsgálata	305
4.4.	Markolók	307
4.4.1.	A markolók felosztása és működési elve	307
4.4.2.	Kotrógépek üzeme markolószerelekkel	313
4.4.3.	Duruk üzeme markolószerelekkel	314
4.5.	Emelőtargoncák alkalmazása ömlesztett anyagok rakodására	315
4.6.	Helyhez kötött, folyamatos üzemű rakodógép	317
4.7.	Magajáró, folyamatos üzemű rakodógépek	318
4.7.1.	Csigás elető- és terelőberendezéssel ellátott felszedőgépek	319
4.7.2.	Serlegesoros felszedőgépek	323
4.7.2.1.	Serlegesoros felszedőszalagok	323
4.7.2.2.	Surrantóval ellátott serlegesoros felszedőgép	325
4.7.3.	Háracoslókaros felszedőgép	326
4.7.4.	Kaparószalagos felszedőgépek	327
4.7.5.	Kaparódobos felszedőgép	330
4.7.6.	Kaparófésűs felszedőgép	331
4.7.7.	Kaparókaros felszedőgép	331
4.7.8.	Kaparótárcsás felszedőgép	332
4.7.9.	Marótárcsás felszedőgép	334
4.7.10.	Marófejes felszedőgép	335
4.7.11.	Vedertárcsás felszedőgép	335
4.8.	Munkavégzés magajáró, folyamatos üzemű rakodógépekkel	337
4.9.	Halmazképző gépek	339
5.	Rakodógépek üzemeltetése	342
5.1.	Rakodógépek kiválasztásának szempontjai	342
5.2.	Rakodógépek hatékony alkalmazása	346
5.3.	Rakodógépek üzemképessége	349

5.4. Gépfenntartási rendszerek	350
5.5. A rakodógépek kezelőivel szemben támasztott követelmények	353
6. Biztonsigtechnikai és munkavédelmi kérdések	355
Irodalomjegyzék	361

A BETON SZIVATTYÚS SZÁLLÍTÁSA

DR. NAGY GÉZA

okl. gépészmérnök
anyagmozgató gépész-szakmérnök

KLTE MFK Könyvtára
DEBRECEN

TARTALOMJEGYZÉK

Bevezetés	3
1. A beton építéshelyi anyagmozgató gépeinek helye a betontechnológiai gépláncban	11
2. A csővezetékes betontovábbítás elve, a szállítandó beton tulajdonságai	17
2.1 A szivattyús betonszállítás elve	17
2.2 A betonkeverék alkotóinak hatása a szivattyúzhutóságra	20
2.3 A könnyűbetonok szivattyús szállítása	27
3. A betonszivattyúk fejlődésének áttekintése és felosztása	29
4. A betonszivattyúk szerkezeti kialakítása és működési elve	32
4.1 Dugattyús betonszivattyúk	32
4.1.1 Mechanikus hajtású, dugattyús betonszivattyúk	32
4.1.2 Hidraulikus hajtású, egyhengeres betonszivattyúk	37
4.1.3 Hidraulikus hajtású, kéthengeres betonszivattyúk	43
4.2 Rotációs betonszivattyúk	55
4.3 Különleges betonszivattyúk	57
4.4 A betonszivattyúk mozgathatóságuk szerinti kialakítása	60
4.4.1 Helyhez kötött betonszivattyúk	60
4.4.2 Szállítóengelyes és utánfutóként kiképzett betonszivattyúk	63
4.4.3 Gépkocsira szerelt betonszivattyúk	74
4.4.4 Betonszállító keverőkocsira szerelt betonszivattyúk	92
4.5 A hazai betonszivattyú-géppark összetételének alakulása	94
5. A betonszivattyú tartozékai és kiegészítő egységei	98
5.1 Csővezetékek	98
5.1.1 A nyomások alakulása a csővezetékben	98
5.1.2 A csőütmérő megválasztásának szempontjai	104
5.1.3 A csővezeték anyaga	107
5.1.4 Az acélesővek és esőtartozékok szerkezeti kialakítása	108

5.1.5 Betonszállító tömlők	120
5.2 Betonelosztó gémek	124
5.2.1 A betonelosztó gémek alkalmazásának szerkezeti és statikai szempontjai	124
5.2.2 A betonelosztó gémek szerkezeti kialakítása	128
5.3 Átkeverő betonfogadók	142
5.4 Hidraulikus betonfogadók	144
6. A betonszállítás előkészítése	147
6.1 A betonszivattyú szállítása és tárolása	147
6.2 Telepítési vázlat	148
6.3 A betonszivattyú telepítése	149
6.4 A szállítóvezeték és az elosztógém telepítése	150
7. A betonszivattyú üzembe helyezése és üzemeltetése	156
7.1 A betonszivattyú gépjének terhelési próbái	156
7.2 A betonkeverék szállítása és munkahelyi átadása	158
7.3 Az üzemeltetés megkezdése előtti teendők	160
7.4 Betonszállítás közbeni teendők, üzemzavarok és elhiátásuk	163
7.5 Üzemeltetés utáni teendők	165
7.6 Nagyjavítások utáni teendők	167
7.7 A betonszivattyúk teljesítőképessége	168
7.8 A betonszivattyúk üzemeltetési számításai	173
7.9 A maradékbeton újrahasznosításának kérdései	176
8. A betonkeverék bedolgozásának főbb szempontjai	182
8.1 A betonkeverék terítése és tömörítése	182
8.2 Munkahézag	183
8.3 A beton utókezelése	185
9. A betonszivattyúk, tartozékai és kiegészítő egységek karbantartása	187
9.1 Karbantartási alapfogalmak	187
9.2 A betonszivattyúk napi karbantartási feladatai	189
9.3 A betonszivattyúk időszakos karbantartási feladatai	191
9.4 A betonszivattyúk gyorsan kopó alkatrészei és az alkatrészek-utántöltés szempontjai	194
9.5 A csővezetékek és csőarmatúrák karbantartása	195
9.6 A betonszállító tömlők védelme és karbantartása	196
9.7 Az elosztógépek karbantartása	197
9.8 Az átkeverő betonfogadók karbantartása	198
9.9 A hidraulikus betonfogadók karbantartása	199

10. A betonszivattyúk gazdaságossága és kiválasztása	200
10.1 A betonszivattyúk műszaki-gazdaságossági összehasonlításának elve	200
10.2 A betonszivattyú kiválasztási elve	205
10.3 Példák a betonszivattyú kiválasztására	207
11. A szivattyús betonbedolgozás szervezési kérdései	213
11.1 A betontechnológiai géplánc kialakításának szempontjai	213
11.2 A betonszivattyú mint vezérgép	216
11.3 A transzportbeton szállításának szervezése	217
12. A betonszivattyúk és tartozékaik várható fejlesztési irányai	222
13. Munkavédelmi előírások	224
13.1 A kezelőszeméllyel szemben támasztott követelmények	224
13.2 A betonszivattyúval és a munkahelyi környezettel szemben támasztott követelmények	225
13.3 A gépkezelő védőfelszerelése és egészségvédelme	226
Trodalomjegyzék	227
Példék: A szivattyúzható betonok készítéséhez ajánlott adalékszerek	228